

Aktīva līdzdalība un iesaiste demokrātiskajos procesos, ES vērtības

EIROPAS SAVIENĪBA

Valsts izglītības attīstības aģentūra

Erasmus+

Bagātini pieredzi, domā plašāk

PAR PRIORITĀTI: Ko tas nozīmē?

"LĪDZDALĪBA DEMOKRĀTISKAJĀ DZĪVĒ....

TIESĪBAS pilsoņiem (ES līgums, 1992) **ietekmēt** sabiedrības lēmumu pieņemšanu jautājumos, kas viņus skar, **un būt aktīviem** savās kopienās:

- **brīvi izteikt savus viedokļus** (piemēram, balsot, sazināties ar saviem pārstāvjiem, piedalīties pilsoņu konsultācijās, būt padomes loceklim utt.)

- **iesaistīties** aktivitātēs, kas vērstas uz sociālām pārmaiņām (piemēram, dalība kolektīvā/sabiedrīmā/komunā, kandidēšana vēlēšanās kā pārstāvim, **brīvprātīgais darbs**, protesti, boikots, politisko simbolu nēsāšana utt.)

- **Avots:** https://participationpool.eu/wp-content/uploads/2020/11/ParticipationStrategy_Download_EN.pdf (19. lpp.)

Iesaiste demokrātiskajos procesos un līdzdalība var būt dažāda

FORMĀLS + NEFORMĀLS

Institucionālā un kopiena

INDIVIDUĀLI + KOLEKTĪVI

Personīgā balss un kopīga rīcība

TIEŠSAISTĒ + BEZSAISTĒ

Digitāli un klātienē

TRADICIONĀLS + ALTERNATĪVS

Iepriekš izveidots un inovatīvs

Erasmus+

Ko aptver līdzdalības prioritāte?

DOMĀ UN IZVĒRTĒ

KRITISKĀ DOMĀŠANA
MEDIJPRATĪBA
FAKTU PĀRBAUDE
KULTŪRAS APZIŅA
STARPKULTŪRU KOMPETENCES
SOCIĀLĀS KOMPETENCES
DIGITĀLĀ PILSONĪBA
DEZINFORMĀCIJAS APKAROŠANA

IZPROTI EIROPU UN DEMOKRĀTIJU

ES IZPRATNE
EIROPAS IDENTITĀTE
KOPĒJĀS ES VĒRTĪBAS
DEMOKRĀTISKĀ DZĪVE
VIENLĪDZĪBA
BRĪVĪBA
PAMATTIESĪBAS
CILVĒKTIESĪBAS
TIESISKUMS
DEMOKRĀTIJA
CIEŅA

AKTĪVA LĪDZDALĪBA

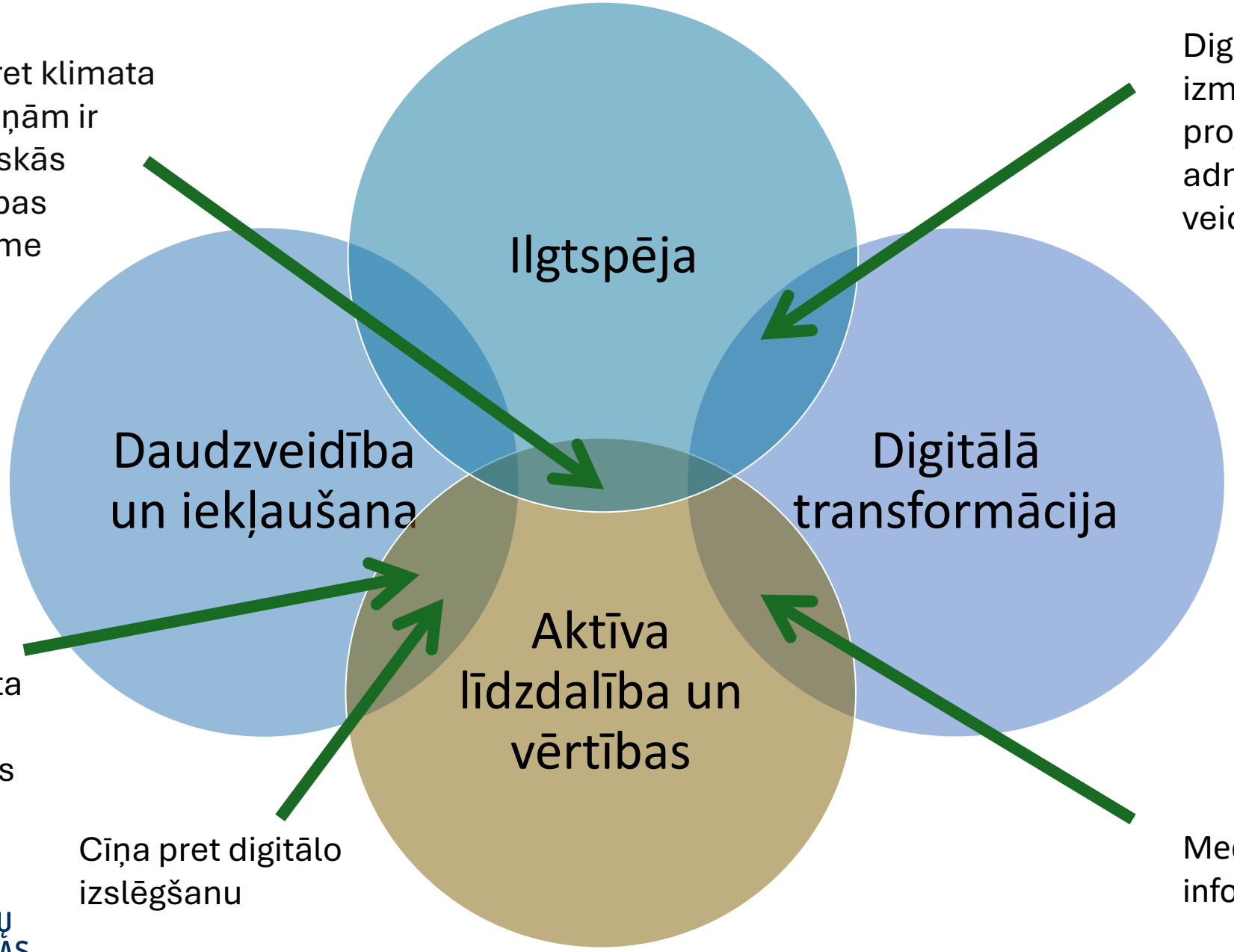
PIEDERI UN IEKĻAUJ(IES)

IEKĻAUŠANA UN DAUDZVEIDĪBA
VIENLĪDZĪGAS IESPĒJAS
SOLIDARITĀTE
CIEŅA PRET DAUDZVEIDĪBU
SOCIĀLĀ KOHĒZIJA
TOLERANCE
PILSONĪBAS KOMPETENCES
DEMOKRĀTISKĀ NOTURĪBA
LĪDZDALĪBAS MĀCĪŠANĀS
ĒTIKA MŪŽIZGLĪTĪBĀ

IESAISIES UN IETEKMĒ

DALĪBNIEKU BALSS
AKTĪVS PILSONISKUMS
NOZĪMĪGA IETEKME
PILSONISKĀ IESAISTE
KOPĪGA LĒMUMU PIEŅEMŠANA
SOCIĀLĀ IESAISTE
KOPIENAS IESAISTE
DIALOGS UN APSPRIEDES
MĀCĪŠANĀS PIEDALĪTIES
PILSONISKĀ SABIEDRĪBA
KOPIENAS DARBĪBA

Erasmus+

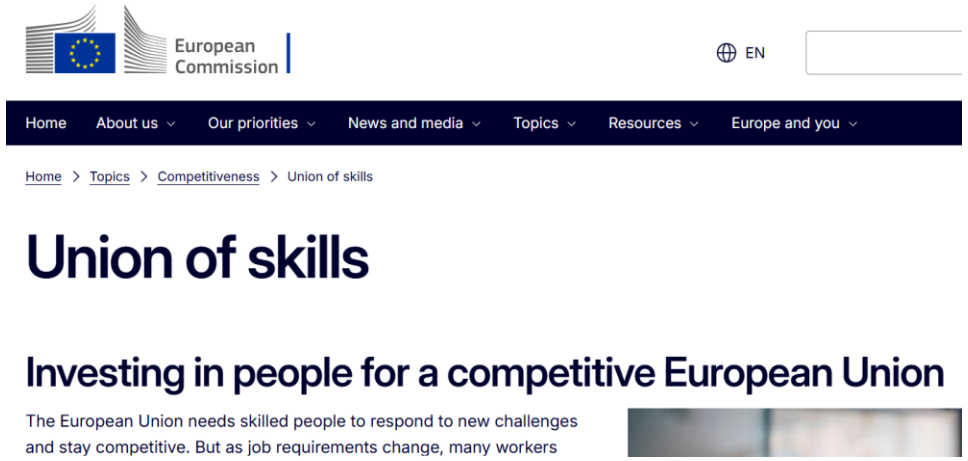
ŠVIETIMO MAINŲ PARAMOS FONDAS

Nākotnes virzieni

Prasmju savienība (2025)

Union of Skills

- **Līdzdalības prasmes:** pamata un padziļinātas prasmes palīdz cilvēkiem pārliecinoši iesaistīties sabiedrībā, mācībās un darbā.
- **Iekļaušana un aizstāvība:** pieejama mūžizglītība veido «balsi», neatkarību un spēju rīkoties.
- **Eiropas mobilitāte:** pārnesamas un atzītas prasmes atbalsta mācīšanos, darbu un sadarbību pāri robežām.
- **Noturība un gatavība:** cilvēkkapitāls stiprina kohēziju, drošību un demokrātiju.
- **Erasmus+ ieguvums:** mobilitāte un sadarbība pārvērš prasmes līdzdalīgās mācībās un kopienas darbībā.

Erasmus+

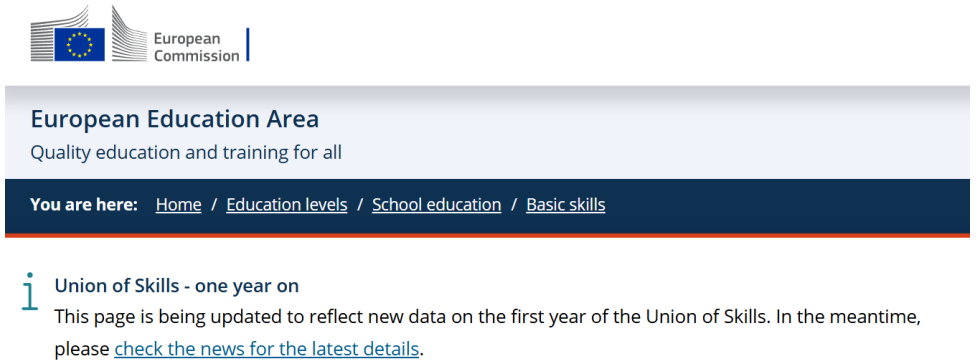
Nākotnes virzieni

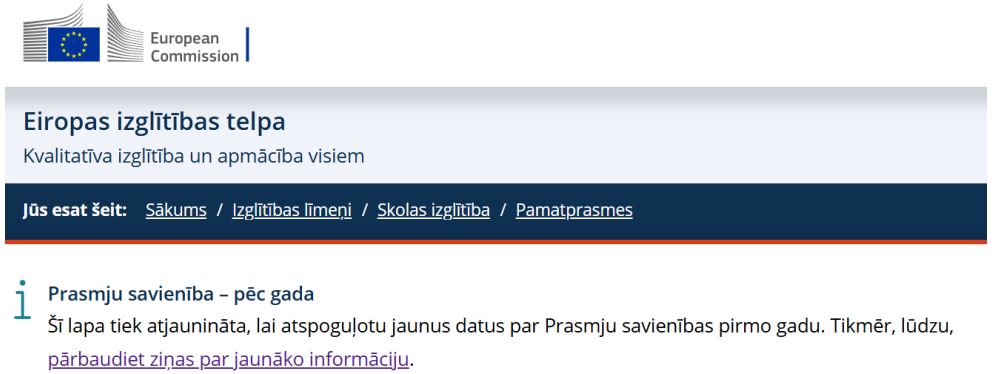
Pamatprasmju rīcības plāns (2025)

Action Plan on Basic Skills

Pilsonība ir viena no piecām pamatprasmēm, līdzās lasītprasmei, matemātikai, dabaszinātnēm un digitālajām prasmēm.

- **Aktīva līdzdalība:** izprast tiesības un institūcijas, apspriest sabiedriskos jautājumus un ietekmēt lēmumus.
- **Demokrātiskā noturība:** izmantot kritisko domāšanu, medijpratību un atbildīgu digitālo iesaisti.
- **Pilsonības izglītība:** attīstīt pilsoniskās prasmes visos vecumos, iesaistoties kopradē, brīvprātīgajā darbā un kopienas iniciatīvās.

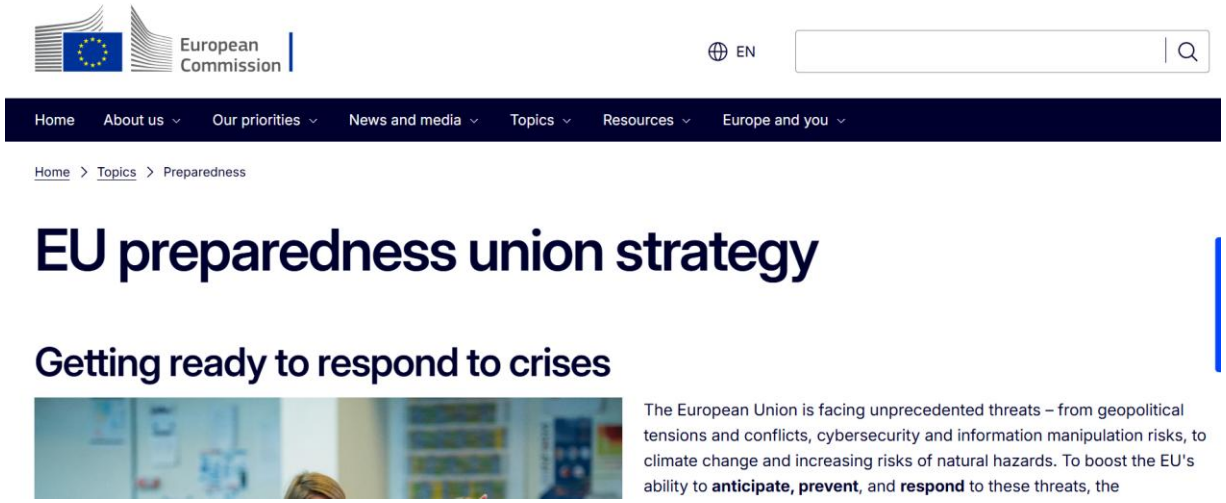

Nākotnes virzieni

ES stratēģija krīžgatavības savienībai (2025)

EU Preparedness Union Strategy

- **Balss un ietekme –** pilsoņi palīdz identificēt riskus un veidot sagatavotības pasākumus.
- **Aktīva pilsonība –** cilvēki uzņemas atbildību pirms, krīzes laikā un pēc tām.
- **Pilsoniskā iesaiste –** kopienas, pilsoniskā sabiedrība, skolas un varas iestādes gatavojas kopā.
- **Kritiskā domāšana un medijpratība –** pilsoņi pretojas dezinformācijai un pieņem informētus/pamatotus lēmumus.
- **Iekļaušana –** cilvēki ar mazākām iespējām piedalās plānošanā un saņem pieejamu atbalstu.
- **Solidaritāte un kopienas darbība –** brīvprātīgais darbs, savstarpējā palīdzība un vietējie tīkli stiprina noturību.
- **Demokrātiskā līdzdalība –** sagatavotības pasākumi paliek caurspīdīgi, balstīti uz tiesībām un atbildīgi.

Erasmus+

Proposal for a

REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL

establishing the Erasmus+ programme for the period 2028-2034, and repealing Regulations (EU) 2021/817 and (EU) 2021/888

Through boosting mobility and accompanying support measures, the future Erasmus+ should strengthen its contribution to the fifth basic skill of democratic citizenship and to the development of a sense of European identity and commitment to EU values. It is a cornerstone programme for promoting democratic and societal participation, by integrating citizenship and engagement in all Programme fields, in particular school education, better aligning with new priorities like preparedness, and unlocking the full potential of the sport field notably through expanding mobility activities in the field of sport to involve athletes alongside coaches.

In line with the EU Preparedness Union Strategy [37] , preparedness, resilience, participation in democratic life and civic engagement should be fostered through a bottom-up approach, encouraging organisations and institutions to play a key role in fostering digital and media literacy, critical thinking, promoting civic engagement, and learning about democracy and citizenship. People and communities across the EU must engage actively to prevent crises and to be sufficiently prepared to respond to them.

The Programme should encourage participation, in particular of young people, in Europe's democratic life, including by supporting activities that contribute to citizenship education, nurture skills needed for civic engagement and enable to engage and learn to participate in civic society, thereby raising awareness of European common values, including fundamental rights, facilitating interaction with decision-makers at local, national and European levels and contributing to the process of European integration. The Programme should also support the creation of opportunities and mechanisms for meaningful youth participation.

2. The Programme has the following specific objectives:

(a) support the improvement of education, skills and competences with particular regard to their relevance for the labour market as well as to the professional development and personal growth of the individual and to their contribution to a competitive, sustainable and cohesive society;

(b) foster a sense of European identity and active citizenship, enhance solidarity and active participation in society and democracy, inducing a positive societal impact, greater resilience and better preparedness to anticipate, prevent and respond to risks of different nature;

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52025PC0549&qid=1786476215060

Aktīva līdzdalība, ES vērtībās un pilsoniskā iesaiste

Erasmus+ programmas prioritāte: sekmēt dalībnieku dalību demokrātiskajos procesos un viņu informētību un izpratni par Eiropas Savienību, jo īpaši par ES kopējām vērtībām

Atbalsta aktīvu pilsoniskumu un ētiku mūžizglītībā, kas veicina **sociālo un starpkultūru kompetenču, kritiskās domāšanas un medijpratības attīstību**;

Informētības veicināšana un izpratne par Eiropas Savienības kontekstu, jo īpaši par **ES kopējām vērtībām, vienotības un daudzveidības principiem, kā arī tās sociālo un kultūrvēsturisko mantojumu**;

Gan formālajā izglītība, gan neformālās mācīšanās procesā stiprināt **iedzīvotāju izpratni par Eiropas Savienību un sekmēt viņu piederības izjūtu tai**.

Erasmus+

Līdzdalības prioritāte - katra balss ir svarīga

Visos *Erasmus+ sektoros* līdzdalība nozīmē pielāgot iespējas paust savu viedokli, ietekmēt lēmumu un saņemt atbalstu jebkurai grupai – neattiecinot prioritāti tikai ar jauniešiem.

Līdzdalība pielāgota mērķa grupai

- **Skolēni un studenti** kopīgi veido mācīšanos, vienaudžu iniciatīvas un institucionālos lēmumus.
- **Skolotāji, treneri, jaunatnes darbinieki un personāls** veido metodes, veicina dialogu un uzlabo organizācijas praksi.
- **Pieaugušie, kas mācās, un profesionāļi** identificē atbilstošas vajadzības un sasaista mācīšanos ar darbavietas, kopienas un pilsonisko rīcību.
- **Cilvēki ar mazākām (ierobežotām) iespējām** saņem pieejamus veidus, iespējas un pielāgotu atbalstu, vienlaikus saglabājot patiesu ietekmes iespēju.
- **Kopienas un ieinteresētās puses** nosaka vietējās vajadzības, veido partnerības un iesaista valsts iestādes.

Erasmus+

Viss par un ap līdzdalību

- **Jēgpilna ietekme** cilvēkiem ir balss, aizstāvība un loma lēmumu pieņemšanā un izstrādē, ne tikai iesaistoties aktivitātēs.
- **Kopīgas vērtības un pamattiesības** demokrātija, cilvēka cieņa, vienlīdzība, tiesiskums, cilvēktiesības un vienotība daudzveidībā.
- **Pilsoniskā un demokrātiskā kompetence** kritiskā domāšana, medijpratība, starpkultūru dialogs, ES un tās institūciju izpratne vietējā, nacionālā un Eiropas līmenī.
- **Iekļaujoša iesaiste** dažādām un nepietiekami pārstāvētām grupām tiek nodrošinātas pieejamas iespējas sniegt savu ieguldījumu ar līdzvērtīgiem nosacījumiem.
- **Kvalitāte un ilgstoša ietekme** atkarībā no pasākuma veida vērtēšanā ņem vērā arī projekta atbilstību, izstrādi un īstenošanu, aktīvu iesaisti, refleksiju un mācīšanos, rezultātu izplatīšanu, turpmākās darbības un ilgtspēju.

Erasmus+

Jēgpilna līdzdalība

Aktīva līdzdalība nav vienkārša darbība! Tā ir plašāka nekā tikai dalība aktivitātēs. Tā ir projekta izstrāde, pārvaldība un uzturēšana.

- **Informācija laikus, lai rīkotos** dalībnieki salīdzina aktivitāšu iespējas pirms programmas apstiprināšanas.
- **Agrīna iesaiste** mērķa grupas palīdz definēt vajadzības, mērķus, norises formātus un panākumu rādītājus.
- **Balss ar redzamu ietekmi** jauniešu padome piedāvā izmaiņas sabiedrības informēšanas plānā un skatās, kas notiks tālāk.
- **Kopīgi lēmumi** mācās palīdz izvēlēties tēmas, formātus vai budžeta prioritātes.
- **Kopīgi izstrādāt un īstenot** dalībnieki veido darba kārtību un kopīgi vada dialogu ar lēmumu pieņēmējiem.
- **Līdzatbildība pēc aktivitātes** dalībnieki pārskata rezultātus un seko līdzi turpmāko saistību izpildei.
- **Kopīga ietekme** lomas, lēmumi, resursi un ierobežojumi ir caurspīdīgi, nevis iepriekš noteikti.
- **Pilsoniskā kompetence praksē** tiesības, dialogs, medijpratība un kritiskā domāšana palīdz pieņemt reālus lēmumus.
- **Rīcības un atbildības** dalībnieki vada iniciatīvas vai dialogu, pēc tam vēro, kas mainījies/ko devis viņu ieguldījums.
- **Ilgtermiņa līdzdalības iespējas** līdzdalības lomas, sadarbības tīkli vai citas patnerības struktūras turpinās arī pēc finansējuma noslēguma.

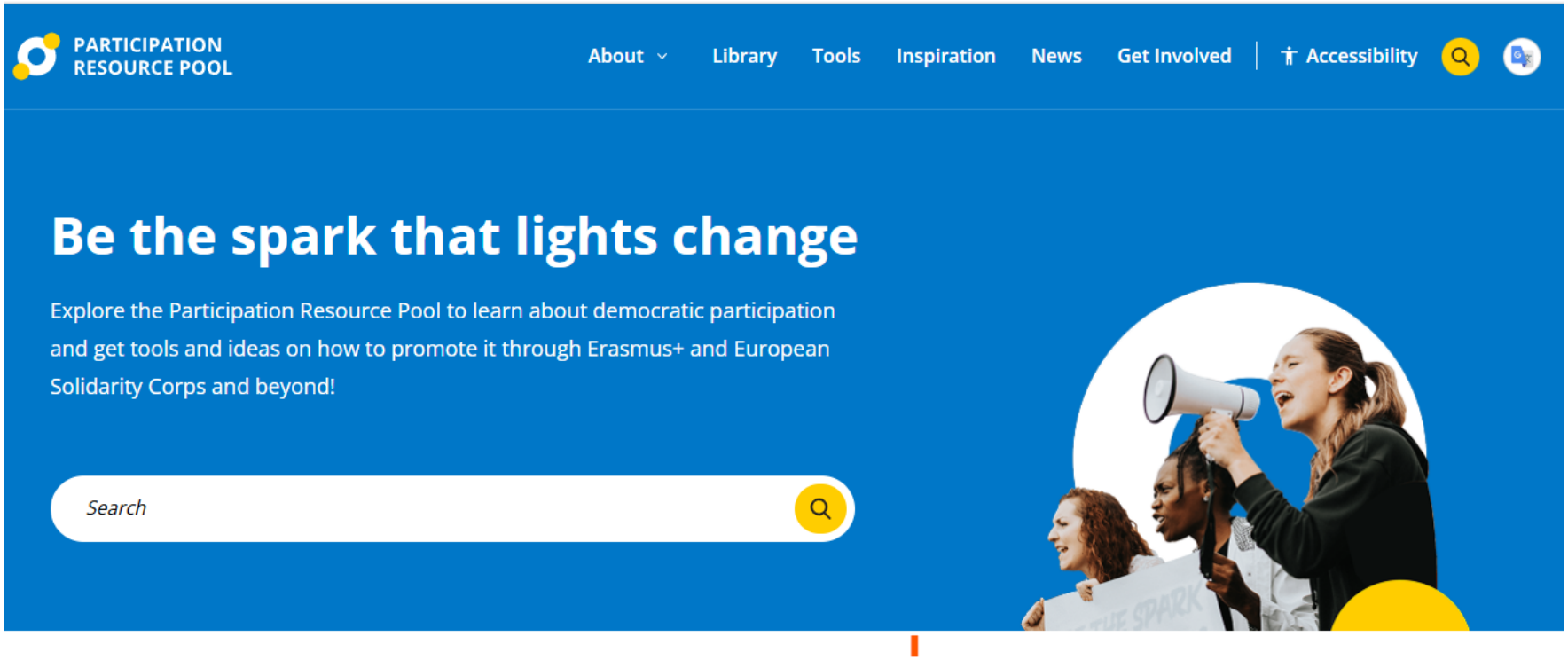
Tāpēc panākumus mēra ne tikai pēc apmeklējuma,
bet gan pēc ietekmes, iekļaušanas, pilsoniskās mācīšanās un ilgtspējīgām demokrātiskām pārmaiņām.

Erasmus+

Kontrolsaraksts jēgpilnai līdzdalībai

- Caurspīdīgs un informatīvs
- Brīvprātīgs
- Ar cieņu
- Atbilstošs
- Draudzīgs dalībniekiem
- Iekļaujošs
- Ar mācībām atbalstīts
- Drošs, ņemot vērā iespējamos riskus
- Atbildīgs

Resursi

https://participationpool.eu/

Resursi

Youth Participation Toolkit - Participation Pool

Youth Participation Strategy - Participation Pool

Youth Partnership
Partnership between the European Commission and the Council of Europe in the field of Youth

Insights - Meaningful Youth Political Participation in Europe - Participation Pool

Research study

Youth Partnership
Partnership between the European Commission and the Council of Europe in the field of Youth

Meaningful Youth Political Participation in Europe: Concepts, Patterns and Policy Implications - Participation Pool

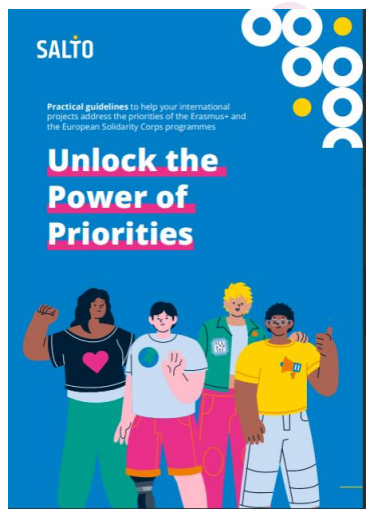
"A matter of when and how, not if" – research on involvement of young people in decision-making of National Agencies - Participation Pool

Quality Standards for Meaningful Youth Participation - Participation Pool

Navigating Democratic Participation: State of Play in Erasmus+ (E&T) - Participation Pool

Handout on Transversal programme priorities - Participation Pool

Study on the Impact of Digital Transformation on Democracy and Good Governance - Participation Pool

Resursi

[Erasmus+ TCA seminārs "Stiprinām Eiropas Savienības vērtības ar digitālo līdzdalību!" 28.-30.10.2025, Rīga, Latvija – YouTube](#)9

Erasmus+ TCA seminar "Strengthening EU Values through Digital Participation" | 28.-30.10.2025
VIAAIv
110 skatījumu • pirms 8 mēnešiem

Address by European Commission by Yiannis Vacondios | 29.10.2025
VIAAIv
49 skatījumi • pirms 9 mēnešiem

Fostering Active Engagement: Embracing EU Values in Civic Participation by Paul Blokker | 29.10.2025
VIAAIv
39 skatījumi • pirms 9 mēnešiem

Empowering Participation through Digital Tools by Dr. Eszter Hartay | 29.10.2025
VIAAIv
20 skatījumu • pirms 9 mēnešiem

Digital Citizenship Education by Ahmet Murat KILIÇ | 29.10.2025
VIAAIv
40 skatījumu • pirms 9 mēnešiem

Participation in the 21st Century by Cristina Bacalso | 29.10.2025
VIAAIv
20 skatījumu • pirms 9 mēnešiem

EUROPEAN UNION

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.

AGENZIA NAZIONALE ERASMUS+ INDIRE

PEACE+
PARTICIPATION ERASMUS ALUMNI FOR CIVIC ENGAGEMENT

LTA PEACE+
2025 - 2027

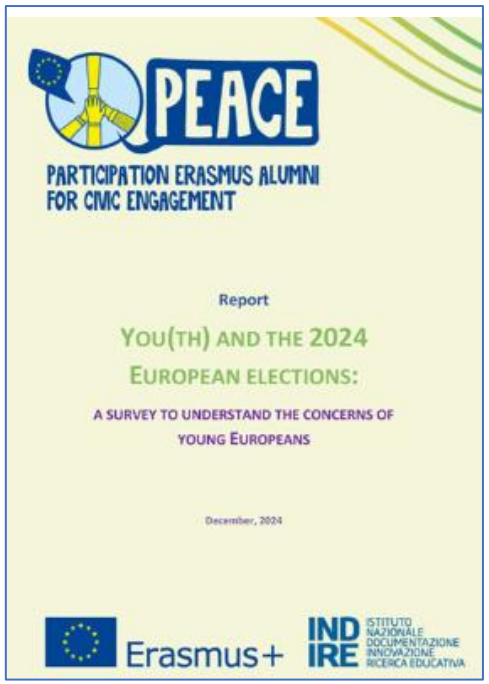

PEACE – Participation Erasmus Alumni for Civic Engagement - Erasmusplus

LTA PEACE and PEACE+
Pētniecības ziņojumi

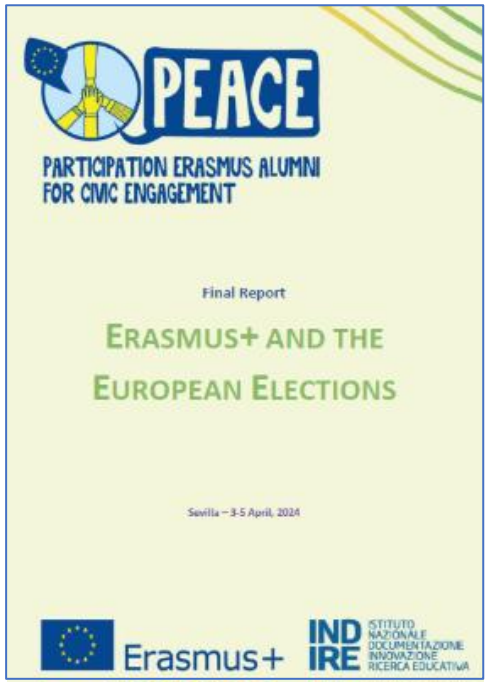
Pētījumi par pilsonisko un politisko līdzdalību, Eiropas pilsonību, jauniešu iesaisti un ES vērtībām, kā arī sniegti pētījumu secinājumi, aptauju rezultāti un politikas ieteikumi aktīvas līdzdalības stiprināšanai visā Eiropā.

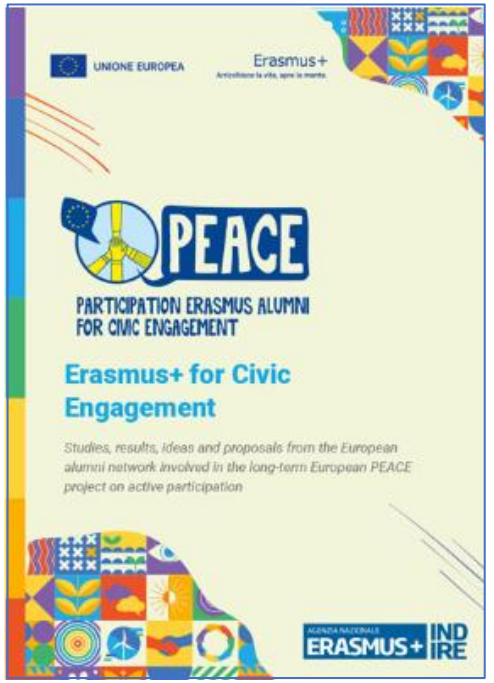
Skenē & Lasi

erasmusplus.it/iniziative/peace-long-term-activity/resources/research-reports/

LTA PEACE: Mācību moduļi

E-moduļu video “Piedalies Eiropā” sniedz ievadu Eiropas tematos angļu valodā. Galvenā mērķgrupa ir programmas *Erasmus+* dalībnieki, taču E-moduļus var izmantot arī mācību saturā.

https:www.youtube.com/playlist?list=PLXH4liLvTcKbganQ8MZvwW2EsHxPg8IOF

Skenē & Skaties

Aktīva dalība *Erasmus+* projektos nav tikai formāla prasība.

Prioritāte piedāvā unikālu iespēju attīstīt jaunas prasmes, veicināt ciešāku sadarbību un virzīt ilgstošas pārmaiņas jūsu institūcijās – padarot tās atvērtākas, iekļaujošākas un inovatīvākas.

Līdzdalības kāpnes

Autors: Rodžers Hārts

Students come up with a need or a plan. They convince adults to support and or finance. Together they decide and realize.	8	Student-initiated. The decisions are shared with adults.
Students have an idea and voice it. They take the initiative and bring their plans to a result.	7	Student-initiated and directed.
A new school yard is planned. Students are not only consulted but can also decide on some of the details.	6	Adult-initiated. The decisions are shared with students.
Before a decision is taken, adults consult with students. Their opinion and proposal are taken into consideration.	5	Students are consulted and informed.
A task (for instance community work) is given to students with no choice to agree or disagree. But they are informed and know the cause.	4	Students are assigned but informed.
A selected group of students (maybe a minority) is given a possibility to represent 'their cause' without having a say, without preparation. They serve to show political correctness.	3	Tokenism: Symbolic integration (of minorities).
Students are prepared to appear maybe in costumes carrying flowers or flags. They make an adult event (even a student's rights day) look nice or student friendly.	2	Decoration: Students are used.
Students are part of a political event. They might carry placards with paroles. They wear the colours of a party or a movement.	1	Manipulation: Students are misused.

Izlasiet piemēru

Apspriediet savā grupā:

Kur redzat līdzdalību?
Kas ir iesaistīts un kā?
Kas padara to nozīmīgu un jēgpilnu (vai pretēji)?
<u>Uz kura pakāpiena varētu likt projektu?</u>
Ko mainītu, lai padarītu projektu līdzdalīgāku?

No vērošanas līdz praksei

Kā mēs varam atzīt un atpazīt līdzdalību ikdienas darbā (projekta sagatavošana, projekta un aktivitāšu īstenošana, rezultātu izvērtēšana, atbalsta nodrošināšana, komunikācija)?

Erasmus+

Resursi

Aicinām pievienoties mūsu **HP Teams kanālam** – šeit.

Erasmus+ horizontālo prioritāšu atbalsta komanda:

- Linda Jakobi, linda.jakobi@viaa.gov.lv
- Marita Kroiča, marita.kroica@viaa.gov.lv

erasmusprioritates@viaa.gov.lv

Strādājam jūsu atbalstam un aicinām uz aktīvu un veiksmīgu sadarbību!

Izlaušanās spēle– Escape Room

https://www.epos-euvaluegame.com/

Erasmus+

From Passive Recipients to Active Changemakers!

Paldies!

Erasmus+